

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Femte årg. N:o 20	Prenumerationspris. Helt år Emk 144:—, 1 månad „ 12:—. I Sverige: Helt år Kr. 9:—, 1 månad „ 0:75. I Finland: Helt år Fmk 18:—, 1 månad „ 1:50.	Utkommer alla onsdagar. Redaktion: N. Blees, Riddaregatan 3, Reval. J. Nyman (ansv.), Ekenäs, Finland.	Annonspris. 2 mk per mm. I Sverige: 10 öre per mm. I Finland: 30 penni per mm. För annons, som införes 10 eller flere ggr, räknas 20 % rabatt.	28 juni 1922

Vår fattigvård.

För någon tid tillbaka diskuterades i Kustbon frågan om lämpligheten av att låta fattighjonen vandra från gård till gård. En kommunalman tog systemet i sitt försvar, försäkrande, att fattighjonet ifråga finge all nödig ans och omvårdnad. Nu har „omvårdnaden” fått denna avslutning, att hjonet utandats sin sista suck i ett fähus. Och detta har skett i ett kristligt samhälle, i en omgivning, där det kristna kärleksbudet predikas flera gånger i veckan, där „sant troende” sitta i kommunal- och kyrkoråd. Sannerligen, om denna medmänniskas blod icke skall komma över oss och våra barns huvud! Göres oss ännu mera behov av någon större dom över tomheten av vår kristendom än denna? Borde vi ej alla i bot och ödmjukhet böja oss i stoftet och ropa om nåd och förbarmande? Hur skola vi kunna bestå inför den stränge konungens räkenskap? Blytungt faller ansvaret särskilt på dem, som våga kalla sig för Mästarens lärjungar. Skulle vi ej nu vakna till besinning om våra plikter mot våra arma medvandrare? Ett fattighus i varje kommun och en värdare! Ja, det drar omkostnader. Men det är ju vår skyldighet både inför Gud och människor. Kommunalråd, kyrkoråd, det finns fattiga bland oss, som hålla på att förgås. Hjälp dem, medan tid är! Den enskilda hjälpen då och då är ej nog. Allmänheten, samhället skall gripa in. Vem svarar för, att icke någon av oss själva bli i behov av andras hjälp. „Allt

vad I viljen, att människorna skola göra Eder, det gören I ock dem”. Mins Herrens ord om bågaren med kallt vatten! Är vår kristendom bara för söndagen och könehusen? Ve oss, om vi tillsluta våra hjärtan!

En med brottsling.

Insända brev.

Genmäle

till F. D. Berg, Stockholm.

Först nu har jag haft nöjet taga del av Eder insändare i „Kustbon” N:o 14. Att Ni som infödd Nargöbo gör Eder till försvarare av landsmännens heder och ära är alldeles på sin plats. Edra vredens skålar borde Ni dock lämpligare hava utgjutit i estniska tidningen „Päevalehts” spalter, där vore de förklarliga och där kunde de även haft en smula åsyftad verkan. I „Kustbon” däremot göra Edra stora gester intrycket av att fäkta i vädret. Men, då det gäller komma åt en verklig eller inbillad motståndare — denna gång gick Ni verkligen lös på en obefintlig — så anser Ni alla medel tillåtna.

Hade Ni utan förutfattat aggt mot signaturens Svensk läst den nes anförande i „Kustbon” N:o 34 förra årgången beträffande strandningsolyckan på Nargö, skulle Ni med all säkerhet kunnat begripa, att även denne ej ville sätta tro till artikeln i Päevaleht. Det gjordes gällande, att historien var tillkommen av illvilja mot oss svenskar. Svensk's artikel var bara en varning, en vädjan till svenskar att avhålla sig

från allt, som kunde giva mindre välvilligt stämnda tillfälle och anledning till anfall. Att det gives dylika mot oss svenskar oblikt stämnda grannar, det få vi härute erfara mer än Ni i den svenska huvudstaden kunde ana.

Ni har gjort „förfrågningar” om artikeln i „Päevaleht” samt „hört”, att det hela gällt, som det framgår av Eder skrivelse, stölden av en kikare och att tjuvens namn varit på samma gång infört i „Päevaleht”. Ni hade gjort klokare genom att anskaffa anfödda tidningsnummert. Då hade Ni fått se, att det handlade om vida mer än stölden av en kikare. Även hade Ni kunnat taga reda på, huruvida tjuvens namn varit publicerat, samt om det varit av estnisk eller svensk Nargöklang. Hade Ni bara läst allt detta, som påbördats våra Nargösvenskar, vore jag övertygad om att Ni uppmanat Edra landsmän s t a m m a tidningen. Men i stället för att med ädel harm draga smutskastaren i ljuset, anfaller Ni den som velat se det svenska namnet rent och tadellöst.

Det var högst överraskande att läsa Edert förkrossande utslag, att jag hyste ett ogrundat aggt mot Nargösvenskarne. Trots sorgfälligaste granskning av mina hjärteskrymsel, har jag ej kunnat framleta ett minsta grand av denna mig påbördade svarthet. Icke ens mot Eder själv, min bästa F. D. Berg, har jag haft något att „anmärka”. Tvärtom har jag från Nargö och dess svenska bebyggare de allra bästa intryck och minnen. Den mig påbördade beskrivningen av Nargöborna i tidningen „Västra Finland”

kommer mig att taga gestalten av ett stort frågetecken. Det ligger utom mitt minnes horisont.

Det heter någonstans, att „efter sig själv känner man andra” — borde stå: tror man sig känna andra. Att Ni hyser ett rätt så försvarligt agg till undertecknad framgår med all önskvärd tydlighet. Då ligger det så nära till hands tro medmänniskors göranden och låtanden regleras av samma drivfjäder.

Svensk.

Ingen ny svensk kyrka på Vormsö.

Den i „Kustbon” N:o 18 ur Rev. Bote citerade notisen „Ny svensk kyrka på Vormsö”, som genomgått hela den estländska och även en del av den finlands-svenska pressen, är oriktig. Det har icke alls varit fråga om, att Vormsö skulle få en ny kyrka, som skulle invigas av H. H. Ärkebiskopen. Vormsö församling har fått någonting bättre, nämligen en vaken och för svenskhetens sak ömmande svensk präst, pastor John Klasson, som den 9 juli

skall installeras i sitt ämbete av H. H. Ärkebiskopen N. Söderblom.

Industriutställningen i Reval.

Första estländska industriutställningen i Reval har numera ändat. Utställningen besöktes av ca 100,000 personer och affärer ha avslutats till ett sammanlagt värde av flere tiotal millioner mark.

Sovjets avrustningsprojekt.

Med anledning av Rådsrysslands till Finland, Estland, Lettland och Polen adresserade avrustningsförslag skriver „Vaba Maa”, att det är skäl att mottaga förslaget med all reservation, enär sovjet på senare tid visat sig fiendligt speciellt gentemot Estland. I princip samtycker estniska regeringen likväl till underhandlingar med rådsregeringen, men anser densamma det tillika vara självklart, att detta kan ske endast i fullt samförstånd med övriga till underhandlingarna inbjudna stater.

— **Ett amerikansk-baltiskt sällskap.** I Förenta staterna bosatta ester, letter och litauer ha stiftat ett amerikanskt baltiskt sällskap, vars uppgift är att främja det kulturella samarbetet mellan U. S. A. och de nya baltiska staterna, berättas i estniska blad.

— **Transiteringen av rysslok över Esti.** Professor Lomosov värtas under de närmaste dagarna anlända till Reval för att underhandla om en förlängning av avtalet rörande transitering av lokomotiv till Ryssland.

Utlandet.

Sång- och musikfesten i Mariehamn.

Sång- och musikfesten i Mariehamn blev överväldigande vacker och lyckad. Festen fortlöpte med storartad framgång i närvaro av 10,000 personer och med 2,000 medlemmar i körerna. Festplatsen var rikt smyckad och bland flaggorna märktes den föreslagna Ålandsflaggan med tre horisontala fält: blått, gult och blått. Sångfesten satte sin prägel på

Kvinnfolkstämor.

Av Josefina Bengts.
(Ur „Västra Nyland”.)

Johannes Savulin hade tjänat dräng åt sergeanten på Högåsen i många, långa år, och sergeanten tyckte, att Johannes var ovärderlig, rent av som hans högra hand, för Johannes var godsint och gladlynt till sinnelaget och kom väl överens med alla och så utmästrad i alla slags bredvidgöromål, att det fanns intet bristfälligt bohagsting i huset, som inte han kunde sätta reparation på. Det fanns just ingenting som inte Johannes kunde göra. Men utom det att han kunde allt husligt, så var han en jägare utan like i den trakten. När han gick med sergeanten till jagtskogen, så var det, utan skryt sagt, otaliga rävar, harar och andra vilddjur han fick inom skottfält. Det fattades inte kokt och

inte stekt och inte pälsskinn heller på Högåsen den tid Johannes tjänte där. På barnaben hade han gått med bössan i skogen, så han förstod konsten.

Men dessutom var det även det goda med honom, att han höll sig fjärran från allt vad kvinnfolk kallades. Han bar nästan agg till dem. — „Det blir bara brudar och annat spektakel av om man råkar dem”, mente han, „och om man tar åt sig hustru, så ska man ha i henne och på henne och så ska man ha någonting att sätta henne i också”. Det var sergeanten mest nöjd med, för han visste, att om Johannes krånglade sig in i ett gifte, så hade han inte mer än halva nyttan av honom mot förr.

Det var bara en sak som Johannes inte riktigt förstod sig på och det var fiskeriet. Han försökte visst därmed, men det blev ingenting att tala om. Det var ett lyckträff om han

fick en gädda eller några abborpinnar då och då. Och det var förargligt därför att det fanns fisk mer än nog i träsket och mest förargligt därför, att näst hare och tjäder var fisk den mat sergeanten mest värderade. Båt fanns och bragder fanns det. Men det är så med fisklyckan som med jaktlyckan, påstod Johannes, att det är inte väl därmed att man sätter ut bragder eller tar en bössa på axeln och går till skogen. Nej, Nog skall man kunna en och annan konst, om man skall få något ur skogen och ur vattnet som det är att tala om. Han hade inte praktiserat med fiske som liten, för han var barnfödd i en trakt där inget annat vatten än brunnar och bäckar fanns på milslånga håll. Men skulle han bara få vara i följe med en gammal, klok skärbo en tid, så skulle det därefter inte slå fel med fiskeriet.

Sergeanten var nog betänkt på att sända Johannes till skä-

hela landskapets liv och från alla dess delar hade deltagare tillströmmat.

På torsdagen var åländsk kulturfest med tal av Johannes Eriksson och rektor Lindblom från Sverige. — På fredagen gav Brage konsert och dansuppvisning med stormande framgång. Midsommarvaka firades, varvid åländsk midsommarstång restes. Dr Hugo Ekholm bragte en hälsning från Estlands svenskar. — Lördagen blev rikssvenskarnas dag. Børsdirektör Belfrage höll ett stortstilat tal, fritt från politik, men med framhållande av den starka kulturella gemenskapen. Spelmansstämman var sällsynt intressant och hade en glänsande framgång. I det rikssvenska programmet voro alla Sveriges landskap representerade med sina folkdräkter.

På söndagen hölls rikssvensk gillestuga med uppträdande av Delbostintan, spelmän och folkdanser. Programmet måste omedelbart upprepas.

Den stora festkonserten bjöd på ett praktfullt åländskt bröllopståg. Rikssvenskarnas blågula duk i spetsen för ungdomsförbundet i svenska landskapsdräkter mottogs med starka applåder. Hälsningstalet

ren för att praktisera. Men det blev aldrig tid för Johannes att kasta loss från Högåsen. Han hade alltid så mycket att uträtta.

På Kärrasbacka tjänade en piga som hette Hedda, och emedan folk äro färdiga med öknamn för det en människas ser så eller så ut eller har den och den egenskapen, så fick de genast tag i att kalla henne Arg-Hedda, därför att hon var hastig och argsint till lynnet. Under de elva år hon tjänat i gården hade Kärrasbackafolket ej sett solen gå ned en dag under vilken Hedda ej förargat sig över något. Men det räknade de ej på. De tyckte, att hon var den bästa piga de haft där, färdig och flink i tag och svängar, så ingen kunde påstå att det surnade henne under fötterna. Kärrasbackafolket tyckte, att det också var bra med henne därvidlag, att hon aldrig gått och grillat om giftermål såsom andra flick-

hölls av dr Gylling, festtalet av redaktör Sundblom. Festen gynnades av strålände väder och hade rönt ofantlig anslutning.

Söndag morgon dröjde de skandinaviska pressmännen på hemväg till Sverige en timme i Mariehamn, varvid tidningen Ålands redaktion föranstaltade en liten festlighet för dem på festplanen.

Tyska utrikesministern Rathenau mördad.

Enligt officiellt meddelande blev minister Rathenau den 24 juni på förmiddagen kort efter det han lämnat sin villa i Grünewald för att bege sig till utrikesministeriet påskjuten med den påföljd att han omedelbart avled. Förövaren av mordet färdades i en automobil bredvid Rathenau och körde vidare efter fullgjort dåd samt undkom.

Engelska fältmarskalken sir Henry Wilson har blivit mördad.

Fältmarskalken sir Henry Wilson har ihjälskjutits på ef-

termiddagen utanför sin bostad i London. Underrättelsen om mordet på sir Henry Wilson nådde underhuset medan debatten pågick och framkallade en oerhörd bestörtning. Endast själva faktum att fältmarskalken var mördad var känt och då Chamberlain i saken tillfrågades av Asquith kunde han endast lämna några få detaljer. Chamberlain meddelade att tvenne beväpnade män trängt sig in i sir Henry Wilsons bostad i London och ihjälskjutit honom. Mördarna äro arresterade. Tre poliser ha blivit påskjutna antagligen under deras försök att gripa mördarna. Såväl Asquith som Chamberlain voro djupt rörda och kunde knappast tala. Då Asquith framställde sin fråga och Chamberlain besvarade densamma rådde dödstrynad i hela huset, som omedelbart avbröt sammanträdet till tecken på sorg. Dådet har utförts av irländare.

Tågolycka i Sverige.

Urspåring å Bohusbanan, krävande fem människoliv.

Göteborg, söndag. En fruktansvärd tågolycka inträffade

slipur göra jämt från det de läst sig fram och redan dessförinnan. Nu tyckte de, att då hon kommit så långt som till trettiotre år utan att hon hakat sig fast vid en karl, så borde hon vara så pass stadgad att hon höll i sig även framdeles, om frestelsen kom på.

Men kan någon begripa!

I årtal hade hon gått där och sett Johannes i helg och söcken och hört talet om hans mångkunnighet från var mans mun, men aldrig hade det fallit henne in att tänka på hjone-lag med honom!

Men hur det nu var, började hon besinna och tänka efter, att den kvinna, som fick Johannes till man, inte blev missbytt. Han skulle nog hålla huset med färskt sovel för jännan och hans hustru behövde sällan sätta saltströmmingen på bordet.

Allt detta och mycket annat till började fresta henne, och vankelmodet bröt ned den gam-

la stadgan, som Kärrasfolket trott så säker; en stuga med ke och karl och allt vad därtill hör frestade dagligen och stundligen hennes tankar, och karlen skulle vara Johannes och ingen annan.

När Hedda därför tog sig till att kurtisera Johannes vid lägliga tillfällen, hjälpte det inte stort, att Johannes tog det med kallsinnighet, för det är så med argsinta och hastiga människor, att de ha en bättre förlek i sig än annat beskedligt folk; de ha en förlek i sig ackurat som gott krut i en bösspipa. Vilja de något, smäller det. Att Johannes själv inte lade två strån i kors för den saken, är säkert.

Han undgick inte sitt öde. Vilka tämpor Hedda månne hava brukat med honom vare osagt, men vid Bertilsmäss-tiden på hösten var hon kommen så långt i agremangen med Johannes, att hon beställt talman och lysning skulle uttagas.

på söndagen vid Jörlinda station på Bohusbanan. Då ett tåg till Uddevalla, som avgår kl. 8,31 e. m. från Göteborg passerat stationen hoppade de tre sista vagnarna ur spåret, varvid den första välte omkull. Fem personer dödades och tre skadades, samtliga permitterade vid Bohus regemente på väg till Uddevalla. Orsaken till urspårningen är icke känd.

Med anledning av Lenins sjukdom.

Vem skall ersätta Lenin?

I samband med uppgiften om att Lenin för en längre tid kommer att slå sig ner vid någon kuranstalt i Västeuropa ha ryktena om hans efterträdare i sovjet tagit ny fart.

Allmänt påstås, att endera Tsurup eller Rykov komma att ad interim ombetras med ordförandeposten i rådsregeringen. Men även meddelandena om ett triumvirat Stalin, Kamenjev, Rykov hålla i sig.

Enligt New York Herald ha vänsterelementen inom kommunistpartiet redan begynt röra på sig, och skola de framför allt rikta sina attacker mot

Då sergeanten fick veta detta, brakade vreden lös utan mätta och mära. Han svor på krigsmannavis på svenska, finska och ryska i tre hela dagar, svor i och över allt vad kvinnfolkstämpor, sattyg, fansfukter och giftermålskonster hette, och Johannes vågade ej visa sig. Han tog en stor matkont med och gav sig upp till Koppargruvskogarna för att hugga gärdsel och söka virke till slädmedar och mera sådant. När han mot slutet av veckan kom hem, hade sergeanten lugnat sig och tog saken sådan den var. Och på lördagsmorgonen for Johannes med talmannen till prostgården.

Men den lede for i Sipu-Petter och han beslöt driva gäck med bruden, så att hon skulle bli förargad och ryka ihop med brudgummen på själva lysningskvällen.

Han var till stan och kom hem på eftermiddagen, och då sade han till alla han mötte, att brudgummen inte alls va-

Tjitjerin och Krasin, vilka åt-njuta Lenins förtroende men av vänsterkommunisterna anses såsom „borgerligt orienterade”.

Romtidsningen Information försäkrar till och med, att Tjitjerins snara avgång från utrikeskommisarieposten är att vänta. Såsom ett tecken på att Tjitjerins ställning vacklar hänvisas till rådsregeringens vägran att ratificera det av honom undertecknade italienskyriska handelsavtalet.

Giornale d'Italia förklarar, att frågan om Tjitjerins demission och hans ersättande med Litvinov eller Joffe redan skall ha principiellt avgjorts i Moskva.

Ryska Paristidsningen Polslednija Novosti uppger, att Lenins hopplösa tillstånd väckt den största förstämning inom kommunistkretsarna i Ryssland och utlandet. Man förutser svåra slitningar inom det ryska kommunistpartiet, där efter Lenins tillbakaträdande det ej gives någon enda samlande personlighet, som skulle förmå behärska de olika fraktionerna och deras ärelystna inbördes tvistande ledare.

rit till prosten med lysningsärendet, utan suttit hela långa dagen på Blåstens torp och supit i lag med Blåsten.

När kvinnfolket hemma på Kärrasbacka fick höra detta, blev där ett liv så ingen kan tro! Hedda, som trodde, att allt skulle gå om inte, gick strax till talmansmor, som sedan följde henne hem till Kärrasbacka, och där satt de sedan intill sena kvällen och väntade och retade upp sig och sågo utåt vägen så att ögonen värkte och de började se allting dubbelt. De behövde inte sitta ensamma i sorg. Ryktet om detta spektakel hade flugit omkring byn och samlat folk, så att Kärrasbacka stora stuga var halv av kvinnfolk; ute på vägen stod byspojkarna och gjorde narv av bruden och hennes ledsamma angelägenhet, och barnungar var det fullt av överallt.

(Forts.)

Kvinna ger sig ut för karl och gifter sig.

Från staden Des Moines i Iowa berättas följande historia.

För ett par år sedan kom en ung man med fördelaktigt utseende och mycket artig uppträdande till staden och fick plats som upppassare på en restaurang. Därvid gjorde han bekantskap med en änka, mrs Simmons, ett par år äldre än han, och inom kort gifte de sig. När de väl och vackert voro gifta upptäckte snart mrs Simmons, att hennes äkta man ej var någon man utan en förklädd kvinna. Hon skämdes för att låta saken komma till offentligheten och de fortsatte sitt skenäktenskap. Till sist fingo emellertid hennes föräldrar reda på förhållandet och anmälde saken för polisen, varpå den förmenta äkta mannen, en miss Gaul, blev häktad.

Inför polisen uppgav miss Gaul att orsaken varför hon givit sig ut för att vara karl var, att hon funnit att hon på det viset förtjänade mera pengar för sitt arbete. Så träffade hon mrs Simmons, som hon tyckte bra om, och som hade en liten flicka. Som hon själv hade en gosse, tyckte hon att det skulle passa så bra om de slog sig tillsammans, så kunde de med bådars arbete skapa ett gott hem för barnen.

— **Silversaker** böra minst en gång varje månad undergå storrengöring för att förhindra uppkomsten av svarta fläckar. Silvret lägges då i en med en med handduk beklädd diskbalja, rätt stark kokhet sodalut hålles över, och då luten blivit så sval, att man kan doppa handen i den, upptages silvret och borstas med en mjuk borste, sköljes i rent varmt vatten, torkas väl med rena handdukar och gnides väl med sämskskinn.

Man bör vara två om denna procedur, så att så fort varje pjäs är färdig den genast torkas och ej får ligga våt någon stund.

Skulle någon fläck trots denna ingående behandling kvarstå, gnides den med sämskskinn och polerpulver.